

Motion till riksdagen

1989/90:Kr311

av Ulla Tillander och Ingbritt Irhammar (båda c)

Fredriksdals trädgårdar i Helsingborg

Fredriksdals friluftsmuseum utgör en av Helsingborgs museums fem enheter. Anläggningen har sitt ursprung i en donation. Enligt donationens bestämmelser skulle här byggas upp dels ett friluftsmuseum med hus och gårdar som speglar nordvästskånsk byggnadskultur både från staden och från den omgivande landsbygden, dels en botanisk trädgård med Skånes alla vilda växter. Dessa anläggningar omramar nu parkens ursprungliga mittpunkt, Fredriksdals herrgård, med parkanläggningar i både fransk och engelsk stil. Norr och öster om herrgården är uppbyggt ett ålderdomligt skånskt bondesamhälle och en stadsmiljö med byggnader från Helsingborgs stadskärna och närmaste omgivning.

Stadskvarteren domineras av "Strömgrändsgården" med ett flertal hantverksinteriörer och affärer. Bland stadens byggnader finns också Helsingborgs prästgård med anor från 1700-talet. Alldeles i närheten av stadskvarteren återfinns Fredriksdals friluftsteater, arkitektoniskt uppbyggt i fransk barockstil med salong, scen och kulisser av höga häckar av träd.

Fredriksdal har kallats "Sveriges märkligaste botaniska trädgård". I denna trädgård presenteras våra skånska vildväxter. Botaniska trädgården på Fredriksdal är den enda landskapsbotaniska trädgården i Norden.

En angelägen uppgift för den regionala kulturminnesvården är att slå vakt om byggnadsmiljöer som härrör från industrialismens genombrottsår i Skåne. Det skulle också vara möjligt att här skapa de tre landskapstyper som har varit utmärkande för Skåne, nämligen skogsbygden, risbygden och slättbygden.

Målsättningen med de historiska skånska lantbruken på Fredriksdal blir att visa vilket byggnadsskick, vilka marktyper, odlingsystem, grödor, trädgårdsväxter och husdjur som var utmärkande för en by i vardera skogsbygden, risbygden och slättbygden vid slutet av 1700-talet, dvs. årtiondena före de stora skiftesreformerna. Som jämförelse skall, inom en del av slättbygden, ett skiftat 1800-talsjordbruk visas.

De historiska lantbruken på Fredriksdal skall inrymma de husdjur som var typiska för äldre skånska gårdar. Följande djur skall ingå i besättningen: oxar, kor, hästar, får, getter, svin, höns, gäss och katter. Djuren skall inte finnas på området enbart för att beses utan de skall ingå som en självklar och naturlig del i ett gammalt kulturlandskap och leva och arbeta som i äldre tider.

Den naturhistoriska uppgiften på Fredriksdal är att samla och sprida kunskap om naturen, om människans beroende av den och om hur hon måste samarbeta med den. Vikten av det har accentuerats genom den begynnande allmänna medvetenheten om den miljöförstöring som länge pågått. Man vill etablera ett nära samarbete med allmänheten, skolor, förskolor, fritidsgårdar, naturinriktade föreningar, amatörforskare, m. m.

Redan år 1980 yttrade Naturhistoriska riksmuseet följande om satsningen på Fredriksdal: "Mot bakgrund av de beslut riksdagen tagit i anslutning till prop. 1974:28 Den statliga kulturpolitiken, innebärande prioriteringar i fråga om naturhistorisk utställningsverksamhet tillstyrker vi för riksmuseets del livligt högsta prioritet för den planerade naturhistoriska museiverksamheten i Helsingborg".

Med relativt små resurser skulle man kunna skapa ett levande museum med viktiga arbetsuppgifter inte minst när det gäller att svara för att den naturhistoriska pedagogiska verksamheten når ut till regionen, särskilt till skolorna. Med tanke på att i Helsingborg i många avseenden fungerar som centrum för nordvästra Skåne, som har ett befolkningsunderlag på närmare 300 000 personer, skulle Fredriksdal kunna bli ett värdefullt utflyktsmål särskilt för barnfamiljer och en turistanläggning som saknar motstycke.

Fredriksdals friluftsmuseum utgör en unik resurs i det museitöta Skåne. Museet är ett sammanhållet natur- och kulturhistoriskt museum. Med de stora satsningarna som Helsingborgs kommun planerar att göra under kommande 5-årsperiod hör museets attraktionskraft förstärkas betydligt. Ett levande museum kräver dock aktiviteter, och detta kräver människor. En starkare ekonomi skulle leda till att museets förmåga att möta publiken och lyfta fram sitt budskap ökar.

Av Helsingborgs museums totala budget på 14 milj. kr. går 8 miljoner till Fredriksdal. Fredriksdal skulle med förstärkt ekonomi kunna prestera betydligt bättre inom länet både som publikmagnet och regionalt liksom pedagogiskt.

Helsingborgs museum har sökt statliga bidrag men hittills inte fått något anslag. Med ett statligt driftanslag skulle museet med Fredriksdal som bas inom museisektorn kunna ta ett regionalt ansvar för naturhistoria och ekologi inom Malmöhus län.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående behovet av statligt stöd till Fredriksdals friluftsmuseum och botaniska trädgård i Helsingborg.

Stockholm den 22 januari 1990

Ulla Tillander (c)

Ingbritt Irhammar (c)